

*Поздравни говор директора Централне народне библиотеке
„Бурђе Црнојевић” др Душана Мартиновића*

Поздрављам учеснике и госте овог научног скупа у име Централне народне библиотеке СР Црне Горе „Бурђе Црнојевић” са Цетиња, која је и његов суорганизатор. Национална библиотека СР Црне Горе је, настојећи да се према својим скромним кадровским и материјалним могућностима укључи благовремено у предстојећу 500-годишњицу штампане ријечи у Црној Гори, већ више година покретала низ иницијатива и конципирала више програмских активности и пројеката на плану научноистраживачког рада и стручне дјелатности (на примјер, пројекат „Црногорска библиографија 1494-1994”, фототипска издања Црнојевића инкунабула *Октоиха првогласника* из 1493/94. и *Псалтира са посљедовањем* из 1495. године, научне скупове о скрипторијима и манастирским библиотекама у Црној Гори и о народним библиотекама, затим формирање музеја књиге и штампарства Црне Горе и др.), од чега је доста тога реализовано или је у току посао на неким капиталним замислима те врсте. Поред ангажовања домаћих снага, у Црној Гори и Југославији, Централна народна библиотека је, на појединим пројектима, договарала, по основу међународне сарадње, и више ангажмана који су већ уродили плодом или се очекују оптимистички резултати.

Иницијатива за одржавање једног оваквог скупа потекла је поодавно од стране Централне народне библиотеке и њена реализација била је планирана за јесен минуле 1988. године овдје на Цетињу, али је у међувремену услиједио предлог Црногорске академије наука и умјетности о заједничком организовању скупа, који су органи Библиотеке свесрдно подржали, свјесни да ће се удруженим снагама далеко успјешније организovati овај скуп. Сарадницима које смо ангажовали да обраде теме из новијег штампарства, а нијесу се уклоpile у овај скуп, биће омогућено да та своја истраживања публикују у „Библиографском вјеснику”, часопису Централне народне библиотеке и Друштва библиотечких радника Црне Горе.

Овај научни скуп ће несумњиво увелико допринијети расвјетљавању у науци још недовољно познатих или непознатих тема из проблематике нашег старог штампарства, штампара и књига XV и XVI вијека. Исто тако, остаће доста отворених и недодирнутих проблема за наредна истраживања. Јер, стицајем околности, са данашње територије Црне Горе поникла је читава плејада штампара и штампара-издавача: Шимун Которанин, Андрија Палгашић Которанин, Макарије Црногорац („от Черније Гори”), Лука Улцињанин, Божидар Вуковић Подгоричанин и син му Вићенцо,

Јеролим Загуровић Которанин, Пахомије „от Риеке от Диоклицког језера”, Стефан „от града Скадра” (Скадранин, Мариновић). Иако сви они, неки мање неки више, представљају наш културни понос, о већини је релативно мало писано. О оваким цивилизацијским првијенцима и великанима културе други народи су, међутим, одавно написали опсежне монографије научног и стручног карактера, подигли им споменике, музеје и друга трајна обиљежја, унијели одговарајућа штива у школске и универзитетске уџбенике и приручнике, објавили одговарајуће текстове у туристичким водичима, и другим сличним пропагандним графичким материјалима.

Желим да се пријатно осјећате на Цетињу, граду - музеју и граду - хероју, гдје је штампана прва ћириличка књига на словенском југу, гдје је наредо с пером и ханџаром вођена битка за очување самобитности, у тежњи ка своме лику на јасној свјетлости заједничке позорнице.

Поздравни телеграм академика Чедо Вуковића

Уважени учесници научног скупа о старом штампарству,
Најусрдније молим за разумијевање: и поред неизречиве жеље, здравствено стање ми не допушта да будем с вама, на древном Цетињу.

Допустите да вам упутим бар двије-три ријечи.

Прије неки дан, на болничком јастуку, препустих се маштању о нашем старом штампарству, без икаква тијесна предзнака.

И пожељех да видим овакав приказ: при сусрету два полумиленијума, иза и испред нас, здружени стојимо и на длановима узносимо књиге првотипне (као што ктитори, на фрескама, држе задужбине).

И сагледах наше књиге првородне - од Венеције и Сења и Обода-Цетиња до Рујна и другдје - и пожељех да све њих цијенимо као прве и као наша заједничка добра.

И пожељех, маштајући тако, да књиге првотипне дуго држимо на длановима, те да су све оне прве и наше - без икаква предзнака који их омеђује у људском времену, простору и самосвијести.

Ето, изгледа да се и тако може маштати, самотнички.

Срдечно вас поздрављам, уважени и драги пријатељи, и желим успешан рад.

Ваш
Чедо Вуковић

Титоград, 10. маја 1989.